XI-ik évfolyam. 33-ik szám. Köszeg, 1891. augusztus 15-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. *Egyes szám ára 10 kr.* Előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében. (Szerkesztővel értekezhetni d. e. 10 órától, d. u. 1-ig.) *Kiadói iroda:* városkor 81. sz. a nyomdában.

Kziralok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig. Megjelenik minden vasárnapon. *Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.*

Legyünk résen!

A ki künn jár szép határunkban s, ha nem is megy, csak legalább egy pillantást vet néha oda a szőlőfedte begyoldalra, annak a szép látványon repes a szive örömében, oly üde, zöld nálunk és egészséges a szőlőhajtás. Nem lesz az idén valami jó bortermésünk, mert a legutóbbi szigorn tél nagyon megviselte a tőkéket; de legalább az vigasztai, hogy negyedfélszáz holdnyi szőlőterületünk még vészmentes és remélytelten nézhetünk a következő évek elé.

Mily másként áll már a dolog egyéb vidékeken! Emészti, tönkreteszi a phylloxera, ez a milyen parányi, oly iszonyu faláuk tetü, a legáldottabb szőlőterületeket, megfosztván egyedüli jövedelmi forrásuktól ezernyi gazdát és tizszer annyi munkásnépet. A szerencsétlenek közől a legtöbb nélkülözéseknek van ennek folytán kitéve és effölötti elkeseredésében, vagy a nyomortól üzve hátat fordit eddigi lakóhelyének, sok esetben még hazájának is, hogy távolabb vidéken, vagy Amerika igéret földjén keresse a maga és övéi számára a mindennapi kenyeret. Ez borzaztó valami s már csak a gondolata annak fájó érzést kelt a szivekben. Öt- hatszáz községben lépett már föl a veszedelmes rovar s az elpusztitott szőlők területe megközeliti a 30,000 holdat. Itt van közelünkben Sopron táján, ott a Balaton és Somlyó vidékén; ki tudja nem-e üti fel tanyáját már közelebb nálunk is? E körülménynyel számolnunk kell és folyton résen lennünk. Mint afféle számbajöhető ellenséggel szemben aknamunkát kell végeznünk, előleges munkát fent szőlőinkben. Sopronmegyében, hol a phylloxera már támadott, az utat és módot illetőleg, melyszerint a fenyegető vészszel szembeszállanak, a központi phylloxera-bizottság az orsz. kisérleti szőlőtelepen tett tanulmányából kifolyólag ezeket ajánlja: Első és fő védekezési mód a gyéritő eljárás; csakis ez fog a hegyoldalon czélhoz vezetni s csakis ez uton gondolják szőlőszetüket fentartani. Tekintettel az amerikai fajokkal való védekezésre első sorban csakis a direkttermők mellett emelnek szót és pedig főleg *Jaquez*, *Herbemont*, *Cunningham*, *Othello*, s *York Madeira* mellett. Ezek hegyoldalon is meglehetösen, sőt részben szépen is diszlenek, boruk pedig türhető. Szegényebb és kevésbé értelmes szőlősgazdáknak ezek termése is elég jövedelmező volna. Az oltásra vonatkozólag ugy találta a soproni küldöttség, hogy a megfelelő alany kérdése még nincsen megoldva. Három évvel ezelőtt a *riparia sauvage*-t, taval a *r. portalis*-t, most pedig a *vitis solonis*-t hirdetik illetékes helyen legjobb alany gyanánt. Ajánlják a soproniak eszerint, hogy a védekezés e nemét ne hagyassék figyelmen kivül s utalnak e részben Molnár, az orzz. kisérleti szőlőtelep igazgatójának következő szavaira: „Lapos, mély rétegü és jó televényes laza talajban értelmes ember oltással is kisérletezhet.“

E dolgokat azért reprodukáljuk, hogy népünk szőlősgazdáink már most gondoljanak az elkerülhetetlenre, az előbb-utóbb bekövetkező veszedelemre és ehhez képest idejekorán tegyenek. Lám, hisz már évekkel ezelőtt, 1886- vagy 87-ben, járt itt miniszteri kiküldött, aki szőlőbirtokosainkkal értekezett a phylloxera ellen követendő eljárás módozatai fölött. A kormány szakértő közege Vasvármegye szőleibe ültetésre ajánlotta akkor a *budai kék kadarka-riesling*-et, *portugali*-t (oportót) *slakamenka*-t. Följegyezve találtuk az értekezletben a boldogult Chernel Kálmán által ellenvetéskép mondottakat, hogy t. i. a *kadarka* nálunk 18 év alatt egyszer éredt meg, a *portugali* gyéren termő és rothadásnak van alávetve, az *olasz riesling* bőtermő ugyan, de apró fürtjeinél fogva kevés bort adó, a *slakamenka* későn érő faj és azért nem ide való. Ilyentén eszmecsere után mondták ki azután — ezt jónak látjuk az illetők emlékezetébe hozni — hogy a kőszegi talaj és éghajlat mindannyioknál legjobban megfelelő fajok a *nagy burgundi* (Gamay) és a régidőktől fogva tenyészett *furmint* (Szigeti, Zapfner, Mosler). Chernel indítványára végre határozottá lőn, hogy a város polgármestere kéressék fel bizonyos mennyiségü amerikai szőlőfaj-alanyoknak a miniszterium utján leendő beszerzésére, melyek a helybeli faiskolában elültetendők, szaporitandók és bekövetkezhető phylloxera-kalamitás esetén a szőlőmivelőknek rendelkezésére bocsátva volnának.

Történt-e a dologban valami és mennyi, azt ez uttal nem kutatjuk. Amit mondtunk is, csak figyelmeztetés akart lenni arra nézve hogy: résen legyünk!

TÁRCZA.

A VIRÁGOK KÖLTŐJE.*

(Tompa Mihály.)

I.

Hol nyugszik a költő?
Virágos domb alatt.
Tán az a sok virág
Mind szivéből fakadt.

Virág a költőnek
Talán tündérálma . . .
Hajnali harmatgyöngy,
Csendesen hullj rája!

II.

Sajó vize partján
Messze egy sírt látok . . .
Körös-körül ülik
Szép szelid virágok.

A ki róluk régen
Annyi szépet regélt,
Az alvó költőnek
Ők mondanak regét.

Regéljetek neki,
Szép szelid virágok;
Ott lenn is édesen
Emlékezik rátók.

III.

Fülemile szállott
Leveles bokorra,
Énekelget a rózsának
Szivéből zokogva.

Hallgatja a rózsa,
Bánatos lesz tőle:
„Szebben tudott, hej, mégis a
Virágok költője!“

IV.

„Aludj, kedves költőnk!“
Sóhajtgat a rózsa mélyen
Fejét le-lehajtja
S könny csillog föl szép szemében.

Harmatot perget a
Lengő fehér liliomszál:
„Aludj, kedves költőnk!
Álmodozzál, álmodozzál!“

Szomorú részvéte
Suttog a kék nefelejcsnek:
„Mért haltál meg, költőm?
Soha, soha nem feledlek!“

Csilingel a csüggő
Harangvirág bús hatangja . . .
Hajnalka, estike,
Minden virág úgy siratja.

Álmodó költőnek
Az örök zöld halkan súgja:
„Én leszek sírodnak
Hervadatlan koszorúja!“

V.

A költő sírhalmán
Aranyos pillangó,
Kék ég sugarában
Csillogó, szállingó.

Csillogj, lepke, csillogj
Azon a sirhalmon!
Gyönge violácska
Szeliden ringasson!

VI.

A hanvai temetőben
Dalos madár egyre csak azt sirja:
„Vándor, állj meg, ejts egy könnyet!
Itt a költő szép virágos sirja!“

Vándor megáll a sír mellett
S könnyet hullat a nyiló rózsára . . .
A költőt ne feledjétek,
Hallgassatok a dalos madárra!

Pósa Lajos.

*) Mutatvány a Pósa Lajos által kitűnően szerkesztett „Az én Uj-ágom“ czimü gyermeklap mult számából.

Az én fürdöm.

Négy eladó lányom, két fiam, egy anyósom és háromszáz hitelezőm volt. Igenis volt; mert ma ur és fürdő-tulajdonos vagyok. Fürdőm a legkeresettebb üdülő helyek egyike széles o hazában. Kár, hogy Gestein nincs valahol itt a közelbe; bizonyosan elpirulna szégyenletében az én fiatal fürdőm előtt, mely esztendővel ezelőtt libausztató volt.

Szegény feleségem; teteme ott porladozik a temetőben, ciprus hajtja koronis lombját sirköve fo e. Ő nem

Nőképzés és nevelés.

— Országos nőképző-egylet. —

A megoldásra váró társadalmi és nevelési kérdések sorában a nőnevelés egyike a legfontosabbaknak és legsürgősebbeknek. Reális korunk nap nap után, mondhatni villámgyorsasággal halad előre azon az uton, hogy a női nemet évezredes nimbusától megfoszsza, az eszmenyiség, gyöngédség piedesztaljáról leszállitsa s belevonja a mindennapi munkálkodás forrongó légkörébe.

Korunk szelleme és viszonyai ugyszólván kényszeritik a nőt, hogy kilépve a család szük köréből, biztositsa magának az önálló megélhetés lehetőségét minden eshetőséggel szemben, sőt a családi élet körén belül is megkivánja, hogy a kenyérkeresés nehéz munkájában, mely alatt az erős férfi is már-már roskadozni kezd, résztvegyen, s ő a gyönge, megfelezze azt az erőssel.

Kivül esnék e sorok czélján fejtegetni azt, hogy e kényszer mennyiben hat vissza a nőknek természettől nyert hivatása: a családiasság rovására, annyival inkább, mert e baj orvoslása csakis önmagából kifejlődő hosszabb társadalmi átalakulás utján várható.

Ha már a szük családi körben, ugyszolván egyéni hivatás betöltésénél szükséges, hogy a nő nemcsak tudatával, hanem tudásával is birjon mindannak, a mi női, hitvesi, anyai és háziasszonyi kötelességének teljesitéséhez megkivántatik, mennyivel inkább szükséges az oly nőnek, kit helyzete már eleve arra utal, hogy exisztenciája biztositása végett, oda álljon a munka mezején a férfiak sorába s ugyanazon teendőknek helyt álljon, hogy az ily nő birjon is ama feltételekkel, azokkal az ismeretekkel, a tudományoknak, a gyakorlatnak és testi erőnek azon fegyvereivel, melyek a nem neki szánt pályán számára győzelmet biztositsanak.

A leányok nevelése és tanitása, mely ezelőtt a fiukéval karöltve haladt egy darabon s aztán elválva tisztán a házi teendők elsajátitására szoritkozott, ma a kora gyermek-években különválva, önállóan indul és halad tovább, átvevén az általános ismeretek köréből mindazt, a mi nem áll ellentétben a nő hivatásával, s folyozatosan és rendszeresen képezi és képesiti a leánygyermeket arra, hogy a szükséges ismeretek birtokában önerejéből is megélhessen.

De vajjon elég-e ha a nőnevelő-intézetek lehetővé teszik leányainknak a jelzett ismeretek elsajátitását s azon müveltségi fok megszerzését, mely őket sok tekintetben a férfiakkal egyenjogusságba helyezi?

Nem-e kell, hogy főként és első sorban tekintse hivatásának a nők nevelésére hivatott intézet, hogy a gondjaira bizott leányokban nemök gyöngéd tulajdonságait: a nőiességet, a családiasságot, háziasságot, gyengédséget, szelidséget, nyájasságot ébreszsze fel és fokozza, hogy megismertesse hivatásának fenkölt és magasztos czéljával, hogy az ismeretek elsajátitásával ne tegye a nőt tudásában elbizakodott, száraz professzorá, hanem azok nyomán rávezesse ama lelki tulajdonságai felismerésére s szellemi tehetségei érvényesitésére, melyekkel az édes otthont, a boldog családi kört valóságos földi paradicsommá varázsolhatja.

Valóban ez az igazi nőnevelés czélja s csak e kettőnek helyes összekapcsolásával nevelhetünk a hazának és a társadalomnak hivatásuknak megfelelő, derek müvelt magyar nőket.

E gondolatok foglalkoztattak bennünket, midőn egy ismert kitünő leánynevelő-intézet: az országos nőképzőegylet által fenntartott tővárosi zöldfa-utczai tanintézetnek idei évzáró ünnepélyén megjelentünk.

Mert a mi eddig mint homályos vágy és sejtelem élt lelkünkben a nők igazi hivatásáról, a helyes nőnevelésről, azt itt szemtől szemben megtestesülve láttuk. Láttuk fokról-fokra mint egy piramis lépcsőfokait, a piczike csöpp kis leánykától, a kit sirva hoztak ide édes anyja vagy a kisdedovónő megszokott köréből, a felserdült, kifejlett, világba lépni készülő leányig, a ki immár képesitve van, hogy maga vegye át azon ujabb leánynemzedék vezetését és nevelését, mely most jut oda, a hol ő néhány év előtt kezdette.

Felesleges dolog volna e helyen, az orsz. nőképzőegylet kitünő tanintézetének ugyis jól ismert szervezetével foglalkoznunk. Hivatását, czélját és rövid történetét azonban legyen szabad az intézetet fenntartó egyesület ez évi közgyülésen Veress Pálné szül. Beniczky Hermin elnöknő megnyitó beszéde alapján a következőkben ismertetni:

„A 60-as évek végén, a nőnevelés előmozditása érdekében, jelentékeny mozgalom jött létre. A kezdeményezést e téren a nőképző-egylet inditotta meg, mely czélul tüzte ki, hogy a nők értelmi kiképeztetése magasabb fokra emeltessék.

A „Nőképző-egylet" czélja elérésére három irányban tevékenykedik; egyik eszközeül választotta azt, hogy 1869-ben egy kérvényt nyujtott be a képviselőházhoz felsőbb leányiskolák felállitása érdekében, 9000 nő aláirásával támogatva. E kérvényt Deák Ferencz tette le a ház asztalára, mely a közoktatásügyi miniszternek lett kiadva „intézkedés végett." Ezen kérvény alapján, melyben az előadandó tantárgyak voltak kijelölve, létesültek hazánkban a felsőbb leányiskolák.

Más ik eszközül — ezt megelőzőleg 1867-ben — egy leánynevelő-tanintézetet létesitett az egylet, melyben elveinek megvalósitására ugy állitotta össze a tantervet, hogy a növendékeknek, ha a közép tanfolyamot befejezték, hol máris szép ismeretkört szerezhettek s már elértek 14—15 éves koru at, a lélektan, gondolkodás, egészség, nevelés és módszertan, az esztheti ka, magyar irodalomtörténet, chemia adassék elő a három legfelső osztályban. Örömmel tekinthetünk ez intézetünkre, mely nemcsak hazánkban, de külföldön is ritkitja párját.

Egyletünknek még harmadik feladata is van, melyet szintén szem előtt kell tartania; ez pedig az, hogy a nőnevelés terén minden mozzanatot éber figyelemmel kisérjen, ugy hazánkban, mint a külföldön is; kövesse és létesitse mindazt, a mi jó, a ferde irányt pedig törekedjék megczáfolni, hogy az e téren nehezen kivivott eredmény ködfátyolképen el ne tünjék, hanem fejlődjék tovább és haladjon."

Ezek után a nagyérdemü elnöknő azon többek által hangoztatott nézet ellen kelt sikra, hogy a neveles-, lélek- és gondolkodástan oly szaktudományok, melyeket csak a nevelői pályára lépőknek kell tanulniok. Hogy ez nem igy van s hogy minden nőnek, minden anyának mennyire szüksége van e tudományok ismeretére, azt a nagytudományu és széles ismeretkörü elnöknő fényes, szónoki lendületü beszédben bizonyitotta.

A beszédnek e kiválóan fontos részletét a következőkben ismertetjük:

„A nőnek, mint anyának, legfőbb hivatása, hogy a saját gyermekét öntudatosan, kivánt sikerrel tudja nevelni. Ebből következik, hogy a nevelőnek s az anyának egy és ugyanaz a feladata, egy irányban, ugyanegy czél felé kell közremüködniök, vagyis egymást kiegészíteniök, tehát hasonló szellemi és értelmi képzettségre van szükségük. Megengedhető, sőt kivánatos, hogy a nevelőnő több technikai ügyességgel birjon, jobban tudjon zongorázni, rajzolni, ékesebben idegen nyelveket beszélni, szebb kézimunkát készitení, mert ő foglalkoztatja a növendékeket, de lelki müveltségre ne álljon az anya alantabb a nevelőnőnél.

A lélektan az emberi szellem tehetségeit ismerteti; utmutatást nyujt: miképen juthatunk ember- és önismerethez és erkölcsi szabad akarathoz, az ember e legkiválóbb méltóságához. A logika, vagy gondolkozástannak azon nagy becse van, hogy bennünk a gondolkodás törvényeit világos tudattá emeli, megtanit, hogy kerüljük a tévedéseket, megmutatja, miként lehet a helytelent és hamisat felismerni, az igazságot keresni és megszeretni, a tudnivágyat a világossághoz vezetni. Az esztetika arra tanit, hogy a szépben eltalálhatjuk az eszmét, a nemest, az ideált! A nevelés-tudomány utmutatást nyujt arra nézve, hogyan kell a gyermek testi és lelki erőit czélirányosan kifejleszteni, kedélyét és jellemét képezni. (Vége következik).

Helyi és vidéki hirek.

☛ **Lapunk jelen számát a közbeeső ünnep miatt egy nappal korábban adtuk ki.**

Személyi hirek. Major János prépost és esperes-plébános e hó vége felé Gréczbe megy a Cecilia-egyesület közgyülésére. — Szluha Dénes királyi járásbiró több heti szabadsága és fürdői időzése után visszaérkezvén ujra átvette a járásbiróság vezetését. — Torplán Kornél kir. aljárásbiró a napokban megy több hétre terjedő szabadságra.

— **Esküvő.** Simon Károly bellatinczi gyógyszerész e hó 19-én d. e. ¾12 órakor a helybeli plébánia-templomban oltárhoz vezeti Csácsinovits Vilma kisasszonyt, városunk szép hölgykoszorujának egy szerény virágát. A fiatal pár meg az nap nászutra kel.

— **A király születésnapja.** Kiváló fénynyel fogjuk király ő felsége születésnapját megülni. Templomainkban a szokásos istenitiszteletek fognak megtartatni, az előző napon, 17-én este, pedig tűzijáték lesz a Szabóhegyen, mely a temető mögötti völgyből, de a Binder-féle ház előtti terről is igen jól lesz látható. Hatalmas taraczklövések fogják a látványt este ½9 órakor jelezni, tűzokádó rakéták fogják a levegőt átszelni és az egész erdő különféle szinü tűzben fog ragyogni. Talán emlitenünk sem kell, hogy mindezt a haza és a király iránti szeretetből a már ismételten csodált jeles pyrotechnikus, dr. Schmidt rendezi.

— **Toronyfelavatás.** Szükségét érezték turista körökben, hogy szép vidékünk egyes kiválóbb helyein menházakat és kilátó tornyokat kell épiteni. A Magyarországi Kárpát-Egyesület e részben sokat tett rövid egy év alatt, de legjobb és kétségkivül legszebb alkotása az egyesületnek, kiváltképen pedig a kőszegi és rohonczi turistáknak, az irottkői derék torony. Valóságos menykőfogója az egy nagy vidéknek és nemes szórakozó helye a természetkedvelőknek. A mult vasárnapi felavató-ünnep impozáns lefolyása a legjobb bizonyiték arra nézve, hogy a hely érdekes és szép, hogy a turisták a derék faalkotmánynyal a közönség igényeit elégitették ki egyrészt, másrészt pedig a környék érdekeinek is szolgáltak. Tizenkét-tizennégyszáz ember sereglett össze az irott-kői kúpon, bámulva a dúsan fellobogozott, felkoszoruzott tornyot és magasztalva létrehozóit, a turistákat és Pallert, a tervezőt és épitőt. Az egyik sereg déli fél 12 órakor Rohoncz felől, a másik valamivel később Kőszeg felől érkezett fel a hegyre, mindegyik rész magával hozván a maga vendégnépét, mely Szombathelyről, Lövőről s a környék falvaiból került ki. Még nem szólalt meg déli 12 órakor a rohonczi nagyharang, mikor a választmányi tagok egy-két vendéggel gyülekezni kezdettek a torony első emeletében, miközben alant felhangzott a kőszegi, szombathelyi és rohonczi dalegyesületek összeműködésével a *Szózat*. Kezdetét vette a felavató-ünnepély. Alig hogy elhangzott az ének, a toronyablakhoz áll Tipka Ferencz polgármester és elmondja a következő talpraesett beszédet: „Mélyen tisztelt ünnepelő-közönség! Mint a kőszegi turistakör alelnökének, nekem jutott a szerencse, hogy a mai torony-felavatási ünnepélyen elsőnek szót emeljek. Azért is mindenekelőtt a legszivélyesebben üdvözlöm a közönség minden egyes igen tisztelt tagjit, mindenkit, a ki fáradságot nem kimélt, hogy megjelenésével ezen kies helyen, ünnepélyünk fényét emelje. Azon helyen, a hol jelenleg e pompás kilátó tornyot látjuk, éveken át egy düledező faszerkezetű pyramis állott, mely ép ezen hiányai miatt a nagy közönség által ezen nagyszerü kilátás élvezhetésére használható

érhette meg az én boldogságom hajnalpirkadását, nem vihette meg leányainak szerencsés férjhez menetelét, nem érhette meg, hogy anyósomat egyszer az életben mosolyogni lássa. Mosolygó anyós? Igen; az én anyósom mosolyog.

Leveles szőlőindával befutott házam tornácán ültem. A nap lealkonyodott, a szivem zakatolt, mert hajnalhasadásra vendégeket vártam: az adó végrehajtót és a becsüst.

„Hát nincs irgalom a menyekben? orditottam megfelelő kétségbeeséssel.

„A menyekben van; de az adó végrehajtóknál nincs", vigasztalt egyik leányom, a kinek arczán mély barázdát hasitott a keserges, még eddig ismeretlen jegyese után.

Magam köré gyűjtöttem családom tagjait s megrendeltem, hogy zokogjanak.

Ők is zokogtak, én is zokogtam, mindnyájan zokogtunk.

Panaszos jajgatásunkba mélyen vegyült bele a hazaterelt csorda discant bögése.

Könyeink kiapadtak; a zokogásból kétségbeejtő fuldoklásba csaptunk át.

Vártuk, hogy megnyilik a meny s a legfelsőbb égi hatalom engedve a magyar törvényhozás sürgetésének, rendezni fogja nemesi curiám valutáját. Törődtem volna én azzal, hogy a monometallismus vagy a bimetallismus elvei szerint rendezi-e, csak hogy már egyszer rendezve legyen.

Mély bánatomat politizálással igyekeztem elüzni. Szidtam Bismarckot, izgattam a hármas szövetség ellen, tiltakoztam a védvámos rendszer ellen és végül bejelentettem az obstructiót. Leányaim, anyósom véghetetlen szánalommal tekintettek rám; az egyik azt hitte, hogy megbolondultam, a másik azt, hogy megőrültem.

Hirtelen örömrikkanás hangzott a pajta felől. Termetes szakácsnénk közeledett felénk, magasra emelt kezében hizó libát tartott.

„Megkerült! Megkerült!" és ezen a boldogságtól piros szint fogott.

Leányaim, anyósom, örömrivalkodva ugrottak fel s rohantak az elveszettnek hitt liba diadalmas megtalálója elé.

Ez volt életemnek második derüs napja; az első akkor volt, mikor megütöttem a linci ambót és Weckerle mély fájdalmára bezsebeltem nyolc forint negyven krajcárt.

A megtalált liba kézről-kézre járt.

„Csoda történt!" ájuldozott anyósom, „hisz ez a liba, mikor eltünt sovány volt s most ime . . .

„Hah"! vágott közbe leányaim közül az egyik, „legalább is 4 kilót hizott."

Hol találta meg, hol találta? kérdeztem izgatott remegéssel a szakácsnétól.

„A Csobolya tó partján."

„Sejtettem"! válaszoltam s szempillám remegett a jövő boldogságtól.

Bánattal vegyes örömünk csillapodott. Ujra leültünk és kéjes gyönyörrel halgattuk a megkerült liba gágagását.

„Uraim és hölgyeim! leányaim, anyósom és mélyen tisztelt szakácsném!" vettem fel a beszédet én.

„A mit rég sejtettem s a mit lelkem ohajtva remélt, immár megvalósult. Igy kellett történnie, a nagy természet kérlelhetlen logikával igy rendezte ezt.

Családom rokonszenves bámulással irányitotta szemeit beszédes ajkamra.

Rövid szünetet tartottam, hogy szónoklatom hatását növeljem. Mert igy vagyon ez megirva Beöthy Zsolt szónoklattanában.

„Halljuk! Halljuk! kiabálta anyósom.

„Nos hát hallják, nos hát tudják meg, nos hát hirdessék a Kárpátoktól az Adriáig, hogy: föl van fedezve!

Homlokomra kövér cseppekben hullott alá az izzadság.

„Mi van fölfedezve?" kérdé remegő kiváncsisággal anyósom.

„Mi van fölfedezve? . . . . nógattak leányaim.

„Mi . . i van? Hát nem sejtitek? Ó hosszu haju teremtményei a mindenhatónak, nem tudjátok, hogy föl van fedezve a csobolyai fürdő. A libát a csobolyai tó partján találták meg, ott is hízott négy kilót. Már pedig a hol egy liba négy kilót hizik, ott két liba nyolc kilóval fog gyarapodni. Holnap megvegyivizsgáltatom — folytattam örömkönnyek közt. — Elhivatom Cserceső Gáspárt, ki a fővárosban kékfestő gyári munkás volt s a ki, nincs a világon olyan folyadék, a melyben vegyelemet ne találna. Igen! végzém szavaimat s kezeimet áldólag terjesztém ki családom tagjainak feje fölé . . . a csobolyai fürdő az én harminc izben betáblázott ingatlanomon lévő Csobolya tó, a legjobb hatásu gyógyfürdő e világon

Anyósom tett néhány ellenvetést; leányaim hallgattak. Cserceső Gáspár vegyelemző a szomszédomban lakott. Áthivattam. Éppen hivatalos körutra készült. Mert tetszik tudni, éjjeli bakter volt és nagyon becsületes ember, a kinek dicsőséges kormányzása alatt a csendőrségnek soha sem sikerült a „tettes" nyomára jönni. Ha valakit lopással gyanusitottak, Cserceső Gáspárhoz fordult; szép szóért, egy pipa dohányért bebizonyitotta bárkinek is az alibijét. Két pipa dohányért esküt is tett.

nem volt. — E sajnálatos körülmény érlelte meg több turistakör, de különösen a Kárpát-Egyesület Vasmegyei osztálya elnökségénél, egy a modern követelményeknek megfelelő kilátó-torony megépítésének eszméjét. Midőn a kőszegi turistakör ezen eszme megvalósitására s keresztülvitelére a mult év nyarán megbizást nyert, fáradhatatlan s buzgó elnökünk, Markovits József kőszegi ügyvéd (hosszan tartó éljenzés), s választmányunk mindent elkövetett, hogy gyüjtések s vigalmak rendezése által, a tetemes, 650 frtra rugó épitési költségeket előteremtse, a mi a mai napig mutatkozó eredmény szerint nagyobbrészt sikerült is. — Dicsérettel fel kell e helyen emlitenem, hogy Rohoncz nagyközség képviselőtestülete, a torony megépitéséhez szükséges épületfát készségesen megszavazta s rendelkezésünkre bocsátotta, miáltal ezen szép terv megvalósulatását nevezetesen elősegitette. Az erők ily szép s harmonikus összműködésének köszönhető, hogy ma előttünk látjuk ezen impozáns kilátó-tornyot, mely szép hazánk Dunántuljának legmagasabb pontját jelzi, s mely nem csak a közeli községek, hanem hazánk távolabb vidékének lakoit és az itteni szabad természet remekeinek csodálására s élvezésére serkenteni s buzditani fogja. Köszönetet mondok ennéltogva a Kárpát Egyesület Vasvármegyei osztálya tisztelt elnökségének, mint ezen terv kezdeményezőjének s pártolójának, — köszönetet mondok a kőszegi turista-kör választmányának, mint ezen terv megvalósitója- s végrehajtójának, köszönetemet fejezem ki Kőszeg sz. kir. város s Rohoncz nagyközség közönségének, valamint mind azon szives adakozóknak, a kik, habár csak a legesekélyebb áldozattal is, nemes ügyünket előmozditani kegyesek voltak. S midőn most ezen kilátó-tornyot a turista forgalomnak átengedni szerencsém van, felkérem a Vasmegyei osztály tekintetes alelnökét, Ebenspanger János urat, miszerint ezen szép tornyot, mely még a késő utókornak is hirdetni fogja Vasvármegye e vidékének s lakóinak intelligentiáját s fenkelt lelkületét, — szives felügyeletébe s óralmába venni méltóztassék. Éljen drága hazánk! Éljenek ezen szép mű összes létrehozói! (Zajos éljenzés.) Utána Ebenspanger János, a Kárpát-Egyesület vasm. osztályának ügyvivő alelnöke vette át a szót, a ki körülbelül ezeket mondotta: A turista-egyesület még most nem az, a minek lennie kellene, de vigasztal a tudat, hogy lassan-lassan mégis fejlődik és meg fog felelhetni hivatásának. Sok a teendő, ki kell mennünk a szabad természetbe, hogy ott üdülést találjunk. Bátorságot kell meritenünk a természet tárgyainak a kutatására s a természettudományok terén való búvárlatra. A teendők közé tartozik továbbá, hogy e vidékre csalogassuk megyénk lakosait és az idegent, végre pedig a nemzetiség szempontjából annyi, hogy a sok német elnevezésü hegynek, pataknak stb. magyar nevet adjunk. Reményét fejezi ki szóló, hogy a vidék nagyobb városai, mint Szombathely, Kőszeg, Rohoncz és Léka az egyesületet törekvésében támogatni fogják s azután hálás szavakban emlékezik meg a torony létrehozóiról és a tornyot Rohoncz nagyközség elüljáróságának gondviselésébe ajánlja. Erre Winkler Károly rohonczi biró is rövid de velős szavakban és magyarsággal megköszöni a közönség szi es részvételét, igérvén, hogy a toronyra való felügyeletet a nagyközség nevében szivesen elfogadja és azon lesz, hogy semmi baj se essék rajta. Felolvastatott most a bécsi turista-egyesület választmányának az ünnepség alkalmából a kőszegi turista-körhöz czimzett üdvözlő levele, beszélt még egy pár szót Gaár Frigyes, elismerőleg nyilatkozván a turisták fáradozásairól és hazafiságra intve a vidék lakosait. „Szeressük mindnyájan a hazát — mondá — és ha e toronyhoz feljövünk, akkor ne nyugotra, Ausztria felé, hanem keletre, édes hazánk belsejébe tekintsünk, mert keletről jön a szabadság és az áldás.“ A nagy tetszéssel fogadott derék uri ember beszéde után a *Hymnust* énekeltek, melylyel a tulajdonképeni ünnepély véget ért. Csak meg Kőszegi József, a kőszegi turista-kör jegyzője köszönte meg a három dalegyesület tagjainak a szives közreműködést, mire szutáu mindenki az árnyékot, nd meg az alamózsiát kereste. 2 óra után ismét szétvált a két nagy társaság. A rohonczi lassan konczentrálódott visszafelé, a kőszegi gyorsabb tempóban haladt letelé a Stájer házakkoz. Itt zene mellett folyt egyrészt a pihenés, másrészt pedig a táncz egész az esti órákig, amikor azután a társaság a Szabóhegyen át a városnak tartott, de még mielőtt itt széjjeloszlott volna, zeneszó mellett a gyengélkedő turistafő lakása elé vonult, hol Kőszegi József viharos éljenzéstől többször félbeszakitva e szavakat intézte az időközben az ablaknál megjelent kör elnökhöz, Markovits Józsefhez. „Tekintetes elnök ur! A rendezőség és vele a közönség is őszintén sajnálja és mélyen fájlalja azt, hogy tek. elnök ur a mai szép ünnepelyen nem vehetett részt. Sajnálja és fájlalja ezt különösen azért, mert mindnyájan jól tudjuk, hogy a mai napon elért szép siker létrehozásában tek. elnök urat illeti az érdem oroszlánrésze. De ha nem is lehetett jelen, azért ott mindnyájan lelkesen megéljeneztük és azért jöttünk ide, hogy itt ismételve mondjuk: Éljen Markovits József ur, a mi elnökünk!“ Erre Markovits meghatottan válaszolá: „Igen t. közönség! Fogadják igaz köszönetemet megtisztelő ovációjukért és legyenek meggyőződve, hogy senki nálamnál jobban nem sajnálja, hogy a mai szép ünnepen betegségem következtében a magam és családom iránti tekintetből nem lehettem jelen, — de ha nem is voltam ott, szellemben önnökkel éreztem és örülök az elért szép sikernek. A turista egylet továbbra is igyekezni fog a közjó érdekében minden lehetőt megtenni és legyenek önnök is mindig a turista ügy lelkes pártolói. Éljen a közönség!“ Ily lelkes hangulatban ért véget a szép ünnepély.

— **Honvédek jönnek.** A 18. honvédezred Sopronban állomásozó két zászlóalja (800 ember és 40 tiszt) vizhiány miatt a gyakorlatokat Kőszegen fogja végezni, mivégből e hó 25-én ideérkezik és a gőznalmi kaszárnyában lesz elszállásolva. Innen a jövő hó 11-én a honvedség a nagygyakorlatokra megy Devecserbe.

— **Csevegés a hétről.** Mi lett volna nagyobb annál az esemenynél, a mi lejátszódott mult vasárnapon az irott-kői kúpon. Semmi. Készült az ott tervbe vett ünnepségre mindenki, készült főleg a turista-kör, a melynek e napon és ott fenn a torony-kolosszusnál oly nagy szerep jutott. Volt nagy sürgés-forgás jó előre, de plakátok és programmok küldözgetése és olvasása, folytonos tanácskozások és rendezkedések mind semmi azokhoz a verejtékseppekhez képest, melyeket hullattunk, azokhoz az *éljenek*-hez, melyeket kiabáltunk, és főleg azokhoz a kortyokhoz, melyeket magunkba kebeleztünk ott fenn a környek menyköfogójánál. No, de megérdemelte az a nagy melák torony, hogy hozzája felfáradtunk, hogy megéljeneztük megteremtőit és ittunk az ő, meg a csinálók egészségére; olyan hosszan nyulik fel a felhők felé, hogy egész kényelmesen a csillagokat is vizsgálhatjuk a nyilásaiból. Most hogy felépitettük, nem nyom már sokat a latba az Eiffel-torony. Nagyon becses torony az nekünk és nem is került annyi „vas“-ba mint az Eiffel-féle. Ha pedig majd veszit egyszer a hiréből, mint veszitett idők folytában az Eiffel-torony, akkor talán csak kerül megint lelkes emberek fáradozása folytán és közönségünk fillereiből más milyen, a melyik magára vonja a világ figyelmét. Most az irtott-kői nagy kilátó-torony az urakodó. Ezt nézzük és belőle nézünk mi; ennek a megszemlélésére jönnek a bécsiek és ki tudja még kik honnan, még talán Amerikából is, ha véletlenül hazakerülnének Schwarzbach-ék.

— **Nagy kárt vallott** a sörház-kert csapárossa. Mikor mult vasárnap este a Hörmann-forrástól hazaszállittatta korcsmakészletet, egy üvegekkel és tányérokkal telt láda leesett a szekerről és tartalma izzó-porrá törött.

— **Országos tüzoltó-ünnepély.** Az e hó 15. és 16-án Sopronban megtartandó országos torna- és tűzoltó-ünnepélyen a helybeli tűzoltó-egyesület is képviselteti magát. Egy pár tagot a saját költségére küld fel az egyesület.

— **Gyászrovat.** Fiatalon hait meg Kőszegen, szülőinél, Draskovits Győző vasuti elüljáró. Mellbetegen jött ide s övéi már korábban lemondtak életéről. E hó 12-én csakugyan megszabaditotta szenvedéseitől a halál és 13-án d. u. 5 órakor temettek. A kiadott gyászjelentés igy szól: Alulirottak fájdalomtól telt szivvel jelentjük a hőn szeretett férjnek, atyának, ipának, sógornak és fiuknak, Draskovits Győző m. áll. vasut állomási elöljáró, f. é. augusztus 12-én reggel 7 órakor hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után 30 éves korában történt gyászos elhunytát. A szeretett halottnak tetemei f. hó 13-án délután 5 órakor fognak a Bogdány-féle házból a helybeli temetőben r. kath. szertartás mellett örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozatok pedig f. hó 14-én délelőtt 9 órakor a kőszegi plébánia templomban az Urnak bemutattatni. Kelt Kőszegen, 1891. augusztus 12-én Áldás, béke lebegjen porai felett! Draskovits Győzőné szül. Garbóczy Patay Emma mint neje. Margit és Bella mint gyermekei. Draskovits Alajos, Draskovits Mária mint szülők. Kovács Istvánné szül. Draskovits Zsófia mint testvér. Özv. Garbóczy Patay Imréné mint anyós. Ridler Károlyné szül. Garbóczy Patay Erzsébet mint sógorné. Kovács István, Ridler Károly mint sógorok.

— **Ez is uj!** A *Vasmegyei Lapok*-ban olvassuk, hogy V. L. jegy alatt Kőszegre aljánlatok küldhetők deák-tartásra. A fiuk mellé, ha kell, nevelőket fogadnának, kiktől a franczia nyelvet, zongorázást, vagy citerázást lehetne elsajátitani. Hát még mit nem? Mifele uj divatu disktartás lenne ez?!

— **Lemondás.** August János, pörgölini buzgó körjegyző, állásáról lemondott. Helyettesnek megy Pinka-Miskére, hol megválasztatása bizonyos.

— **A hökhurut** járványosan lépett fel Podgoria, Bándoly, O- és Uj-Hodász, valamint Rumpód községekben és erősen megkinozza a gyermekeket. Nálunk, Kőszegen, már szünőfélben van.

— **Gyilkosság.** Egy kethelyi születésü Hottwagner Mária nevü cselédleányt a Bécs melletti neulengbachi erdőben meggyilkolták és kifosztották. Az eset nagy feltünést keltett Bécsben.

— **Kiállitás.** Megtekintve az 1848-49-i szabadságharczi emlékek kiállitását, meggyőződtünk, hogy a szent ereklyéket — dicső multunk immár csöndes tanuit — bárki is, kiben hazafias sziv dobog, nagy élvezettel fogja megtekinteni és sok tanulságot fog belőlük levonhatni. Az egész kiállitás 7 termet foglal magában. Legérdekesebb tárgyait a rendkivül sok csataképek, arczképek, vértanuink és nagyjaink ereklyéi képezik. A nagy teremből feljutunk a felső nagy terembe. Tiszteletteljes elfogultság érzete vesz itt rajtunk erőt, mert csakhamar észreveszük, hogy itt minden Kossuth. Látjuk őt családja körében, a nép között, az országgyülésen, munkaközben stb. mintegy 250 kép s mindegyik más-más kiadvány. A nagy terem folytatását az aradi szoba képezi. Itt vannak elhelyezve az aradi vértanuk relief szobormintái, melyeket Zala György készitett és minden pozsonyi, pesti stb. vértanuk olajfestett nagy képei. A bejárat mellett levő 3-ik nagy teremben van Rona szabadságszobor mintája. Itt van továbbá Osztrovszky József kur. tanácselnök, 1848-49-i aradi kormánybiztos remek filigran faragványú tabernakulumja, melyet a josefstadti fogságban készitett. Ki vannak állitva Osztrovszky egyébb gyönyörü rabfaragványai is, melyek bármely képfaragó becsületére válnának. E teremben van elhelyezve 80 olmützi magyar rab olajképe is, melyet Toth Ágoston, szabadságharczunk derék bajnoka az olmützi börtönben festett. Képviselve vannak a szabadságharcz különféle fegyverei a primitiv kaszától az ágyukig. Husz honvéd fog a kiállitásban őrködni valamennyi már mint 48-49-es honvéd egyenruhában (lesz tüzér, vadász, 5-féle lovas stb.) feleelevenitve előttünk a szép mozgalmas napok alakjait. Valóban nagy és nemes feladatot teljesitett a kiállitás rendezősége, midőn szabadságharczunk emlékeit ily lehető legteljesebb együttességében és eredetiségében iparkodott a magyar közönségnek bemutatni.

— **(Rövid hirek.) Zenekarunk Ausztriában.** A helybeli zenekar Pohl Richard karmester vezetése alatt ma Kirchschlagon fog játszani, az ott megtartandó tűzoltó-ünnepélyen. — **Bucsu.** Mult vasárnapon Alsó-Lászlón bucsu volt, de arra Kőszegről nem látogattak el annyian, mint egyébkor. — **Jubileum.** Locsmándon, hol olyan sok és régi az egylet, e hó 30-án a datosok és zenészek jubileumi ünnepet ülnek. — **Tánczmulatság.** A körmendi *vasparipa-egylet* Körmenden a sörházkertben jövő vasárnapon zártkörü tánczmulatságot rendez. — **Ovoügy.** A borostyánkői kisdedovóintézet a vármegyei alapból 62 frt 50 krnyi segélyben részesült.

Csercső Gáspár átjött s családom tagjainak kiséretében vonult a Csobolya-tóhoz. Kalapjába meritett a vizből s nyomban konstatálta, hogy a Csobolya tó telisded teli van al és felkohol tartalommal és ugy a köszvény bántalmak, mint az idegbajok, de főképen a nátha gyógyitására kiválóan alkalmas.

Csercső vegyelemző tiszteletére gazdag vendégséget csaptam s kiállitottam számára a szabadjegyet a Csobolya-fürdőbe.

Még az nap éjjel hire futott a községben az én gyógyhatásu fürdőmnek. Korán reggel már beverték az ablakomat; annyi fürdőző közonség jött, hogy zendülestől tartottam.

Háromszáz ember vonult ki a Csobolya fürdőhöz. Háromszáz ember fizette be az öt krajczár fürdőzési dijat.

Tizenöt forintom volt, meg voltam mentve.

A végrehajtót lekenyerezhettem, a becsüst leitathattam, a felperes ügyvédjéhez nőül adhattam az egyik leányomat. Épp most egy éve, hogy a fürdőt felfedeztem; nem én, hanem a liba. Egy esztendő óta a Csobolya fürdő világ fürdő, melyet északról a bajori alpesek, nyugatról a kecmeregi fenyvesek, délről a sükösdi legelők öveznek. A fürdő kies parkjában naponként zenekar játszik. A közönség kényelméről minden tekintetben gondoskodva van, csak még a lepedők nem érkeztek meg. A tó jobb partján jelző-tábla mutatja, hogy ott az urak, a bal oldalon pedig a hölgyek fürödhetnek. A Csobolya tó alig másfél napi gyalogjáró a vasuttól. A postát minden két hétben pontosan meghozzák. Mikor a nap nyugvóra hajlik s a zenekar már nem játsza a „Nincs még veszve Lengyelország“ kezdetü nótát, fölhangzik a békasereg orcheaterének andalitó brekegése.

Eh! de minek folytassam tovább! As én fürdőmnek nincs szüksége a reclámra. *Cincer.*

Apró czikkek.

Nemes lélek nemes eszközökkel küzd.

Amint a virágot a harmat és a nap éltető ereje fakasztja, ugy az embert a vallás-erkölcsi nevelés és a társadalmi törvények nemesitik és alkotják társas lénynyé. A nevelés a társadalmi törvények hézagpótlója. Az előbbi ez utóbbi nélkül is czélra vezet, ez utóbbi az előbbit nem pótolhatja. A társadalmi törvény tilthatja az embertárs meggyilkolását, büntetést is mérhet borzasztó tettünkre, de a tett elkövethetése elé akadályt nem gördit. S mi okozza azt, hogy millió és millió ember közül annyi tartózkodik e büntettektől és annyi nem irtózik azokat elkövetni? Nemde önkéntelenül is azt válaszolhatjuk, hogy a „nevelés“! Az ember zsenge korában, amidőn még szabad akaratát nem érvényesitheti, mindenben gyámolitójának vak eszköze. E gyámolitó olthatja a szivbe a nemes érzelmek egész legióját, s ha a sziv talaja alkalmas a reá hintett magvak befogadására — és amint valóban as, mert rossz önmagától nem létezik, a magvak csirát hajtanak és gondos ápolás mellet cserjét és koronás fákat nevelnek. Ha a nemes érzelmek: haza és emberbaráti szeretet, a gyengék és érző lények iránti könyörület az ártatlan szivbe oltatnak s tova fejlesztetnek, lehetetlen, hogy a csecsemőből fejlődött ifju és élemedettebb ember lélekvilága oly gyümölcsöt teremjen, mely megférgesedik. Szükséges azért a vallás-erkölcsi nevelés; ez adja az alapot a továbbépitésre, s ki van hivatva ez alap letételére? A szülők, tanitók és lelkészek. Ez utóbbiak leginkább, mert a vallás ihletsége kezükbe adja a lélek ajtajának kulcsát. Eme tényező hivatáskörébe vágó tetteket mivel, ha programjába a védtelen állatok iránti könyörület hirdetését is felveszi. Ezer és ezer lélek nyer megnyugvást a lelkészek biztató szavaiból, ezer és ezer lélek merit tudást az életbölcseségből a lelkészek magyarázata után, miért ne követelhetnők, hogy egy-egy parányi kis intés, oktatás, ne essék az állatok védelmére szavaikból. Hisz ki könyörületet érez hasznot hajtó állatja iránt, miért ne segitse, gyámolitsa embertársát, a szükölködőt és elhagyottat? És ime, e sarkalatos pontja az erénynek nem épen a hit, a vallásosság szülötte? Ha lelkészeink szószékeiken a gyermekek és tudatlan nép előtt a védtelen és emberi zsarnokságnak kiszolgáltatott állatok érdekében szót emelnek, csak a hit magasztos és lélekemelő tanait szolgálják. Tegyék ezt minél számosabban és eredménynyel, elérhetik a jövő nemzedéknél azt, hogy nemes lélek csak nemes eszközökkel küzd! A börtönök ajtai kitárulnak és a bitófák korhadt gerendái önmaguk terhe alatt összeomolnak.

Szallenbach Emil

Az állatvédő-egyesületek elleni gyakori kitogás.

Gyakran mondják, hogy uj eszmék ragályosak. E tétel ellenében azt lehetne állitani: nincs szivósabb valami, mint a régi előitéletek. Mivel nem vádolják lépten-nyomon as állatvédő-egyesületeket, terjedésüket akadályozva és nagyobbszerü ténykedésüket lehetetlenné téve. Ősrégi szemrehányás: Előbb goudoskodjanak az

emberekről. Több még itt a javitani való, mintsem az állatokra gondolni lehetne.

Aki ez ellenvetést teszi — még nem jutott a megismerésre, hogy csupán megerőltetés a munkában és anyagi szükség egész mást jelentenek, mint kinzó bánásmód, itgalmatlanság és kegyetlenkedés. Hozzá lehetne tenni, hogy akik az állatokért azért nem tesznek semmit, mert az emberekért még sok a tenni való, azok utóbbiakért sem tesznek semmit; de azzal még nincsen kimeritve, amit az ellen általában fel lehetne hozni. Azt mondjuk, hogy: „embervédelem és állatvédelem egymást ki nem zárják.“ Meg kell tenni az egyiket anélkül, hogy a másikkal felhagynánk. Az állatok védelmet különösen kifogásoló ama mondás, hogy: „annyi ember van, aki szükséget szenved,“ mindaddig jogosulatlan, mig azok, akik igy szólnak, oly tárgyakra költségeskednek, melyek kevesebb tekintetet érdemelnek. Egyiknek sem jut eszébe valamely élvezetet megtagadni magától: sörről, szivarról lemondani, hogy ily megtakaritással ez emberi nyomor enyhitéséhez hozzájáruljon.

Minthogy tehát a szó és cselekvés ilyen ellentétben állnak az embereknél, ama kifogás, mikép „azért nem lehet az állatokért valamit tenni, mert az emberekről gondoskodni fontosabb“, nem is vitaképes. Valamennyi lényt kell hogy a szeretet felkarolja és szeretnők tudni, hogy az emberek iránti szeretet és az állatok iránti durvaság miképen egyeztethetők össze a humanitás fogalmával?

Ego.

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II.III. oszt. kocsikkal		
	Budapesti idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Köszeg**	ind.	5^{15}	12^{14}	6^{08}
6	Lukácsháza	(m. h.)	5^{29}	12^{17}	6^{24}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{46}	12^{33}	6^{41}
18	**Szombathely**	érk.	6^{01}	12^{47}	6^{56}
—	**Szombathely**	ind.	7^{31}	4^{16}	8^{01}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{48}	7
13	Lukácsháza	(m. h.)	7^{18}	4^{03}	7^{48}
18	**Köszeg**	érk.	7^{31}	4^{16}	8^{01}

Csak kedd-, péntek-, vasár- és ünnepnapokon közlekedik egy negyedik vonat Kőszegről 8 ó. 20 percz-, Szombathelyről 11 ó. 16 perczkor.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	9 frt.	90 krtól	10 frt.	20 kr-ig.
Rozs	"	8 "	70 "	9 "	— "
Árpa	"	6 "	50 "	7 "	50 "
Kukoricza	"	7 "	00 "	7 "	30 "
Zab tavali	"	6 "	50 "	7 "	— "
Zab idei	"	5 "	50 "	5 "	70 "

		frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I.	100 kilo	15	40	100 kilo burgonya	1	85
" II.	"	15	10	Marhahus . 1 kilo	—	60
Rozsliszt I.	"	13	60	Marha zsir	1	10
" II.	"	12	—	Disznóhus "	—	52
Buzakorpa	"	5	—	" zsir "	—	68
Rozs	"	5	—	Borjuhus "	—	60
Köleskása	"	14	—	Birkahus "	—	36
Dara	"	17	—	1 méteről bükkfa	13	50
Árpa dara	"	8	—	" " dorong	10	—
Széna	"	2	52	" tölgyfa	9	40
Szalma	"	1	90	" " dorong	7	60

Nyilt-tér.

Hamisitott fekete selyem. Égessünk el a selyemből egy kis mintadarabkát, a melyből venni szándékozunk, s azonnal kiderül a legkisebb mérvü hamisitás is, mert ugyanis: a valódi tisztán festett selyem rögtön összefodródik s gyorsan ellobban s világosbarna hamvat hagy hátra. — A hamisitott selyem (könnyen fényesedik és törik) csak lassudan ég, s jelesül „a hamis szálak“ tovább izzanak (zsufolt anyaggal levén nehezitve) és sötétbarna hamut hagy hátra, mely a valódi selyemmel ellenkezőleg nem fodródik, hanem egészen összegörbül. További a valódi selyem szétmorzsoltatva elporlódik, mig a hamisitott nem. Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállitó) selyemgyári raktára Zürichben, valódi selyemkelméinek mintáit bárkinek is megküldi, s szállit a házhoz darab- és végszámra vám- és portómentesen. „Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.“

Richter-féle

Fejettörö

Legujabb türelmi játék.
176 feladat.
Nagyon érdekes és nagyon mulatságos.
Ára 35 kr.;
minden játékszer kereskedésben kapható.
Kevesbe értékes utánzásoktól ovjunk magunkat és csakis oly skatulyákat fogadjunk el melyeken a gyári jel a „veres Horgony“ van.

Malom-bérbeadás.

A frankói plébánia-templom tulajdonát képező s a frankói határban lévő, **két alólcsapó kerekü Répce-malom**, három egymás után következő évre, azaz az 1892. évi január hó 1-jétől az 1894. évi deczember hó 31-ig

1891. évi augustus hó 27-én

reggeli 10 órakor a helyszinén, nyilvános árverés utján bérbe fog adatni. A közelebbi feltételek az **alsó-pulyai plebánia-hivatalnál** tudhatók meg.

Alsó-Pulyán, az 1891. évi aug. 3-án.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt 1.35 kr. — 1 kis palaczk 68 kr.

Viaszk-kenőcs,

legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Unger Józsefnél, Kőszegen.

Legnagyobb brünni szétküldési áruház Ticho Fülöptől,

Krautmarkt 21. BRÜNN Rathhausgasse 17. sz.

Szétküld postautánvéttel vagy előfizetés mellett:

Egy Maradék

brünni posztó-szövetet, 3·10 méter, egy teljes férfiöltönyre, jó minőségben csak frt 5.—
brünni posztó-szövetet, 3·10 meter, egy teljes férfiöltönyre, finom minőségben csak frt 8.—
brünni posztó-szövetet, 3·10 meter, egy teljes férfiöltönyre, legfinomabb minőségben csak frt 10.75
brünni posztó-szövetet, fekete szinben, 3·10 m., egy salon-öltönyre, igen tartós, csak frt 9.—
2 meter, egy felöltőre, a legujabb szinben és szövetnemben, csak frt 6.—
mosható kártolfonal, (mosásért biztosittatik), legujabb dessinben és szinben, 6·40 m., egy teljes férfiöltönyre, csak frt 3.—
Egy maradék lenvászon, czérnázott áru, mosható és csodálatos minta, 6·40 meter, egy teljes férfiöltönyre, csak frt 4.—
Egy vállravető, czérna, 9 negyed hosszu, frt 1.20; tiszta gyapju, 10 negyed hosszu frt 4.—
egész fekete, selyemállal (Cachemir kendő gyászra frt 4.50

Női ruha-szövetek

mindenféle szövő nembrn. kivitelben és szinben. a legujabb és legdivatosabban a tavaszi es nyari időszakra 1891/92.

Egy egész öltözet dupplaszéles.

jó minőségben 10 meter - - frt 3.50
jobb " 10 meter - - frt 6.—
finom " 10 meter - - frt 8.
finomabb minőségben tiszta gyapju 10 meter - - frt 9.—
legfinomabb minőségben tiszta gyapju 19 meter - - frt 13.—
franczia áru.

Fekete Cachemir,
lengyel készitmény, sima, csikos vagy virágos:
1 öltözet 10 meter, sima - - frt 4.50
1 öltözet 10 meter, csikos - frt 5.50
a legfinomabb nemben.

Angol Zephyr (vásznak),
legfinomabb és legalkalmasabb házi és utczai öltözéknek. **Uj!!**
1 egész öltöny Ia. 10 meter - frt 5.50
1 egész öltöny IIa. 10 meter frt 4.—

Franczia Voiles
(Satlas),
mosásra biztositék.

Egy teljes ruha
10 meter:
jó minőségben - - - - - - frt 2.80
finom " - - - - - - frt 3.50
legfinomabb minőségben - - frt 4.50
atlasz-minőségben - - - - frt 6.—

Jute-függöny
török minta, egész hosszában
első minőség - - - - - - frt 3.50
második minőség - - - - frt 2.50

Tunis-függöny
aranynyal átszőve, gyönyörü csikossal és bojttal ellátva, teljes hosszában, mindenféle szinben - - frt 4.50

Egy garnitura,
két ágy- és egy asztalteritő
jute-ből - - - - - - - - - frt 3.50
ripsből - - - - - - - - - frt 4.50

Manilla-futószönyeg,
igen tartós,
egy maradék 10—11 meter - frt 3.40

Lennáruk:

Egy darab = 30 bécsi rőf.
ára darabonkint:
Rumburgi széklenn, 8/4 széles frt 6.50
Rumburgi Oxford valódi szin Ia. frt 6.50
Rumburgi " " " IIa frt 4.50
Chiffon, igen jó minőség á frt 4.50, 5.50, 6.50 egész - - - - frt 9.—
Házivászon, 4 negyed széles - frt 4.50
5 negyed széles - - - - frt 5.50
Stefánia-vászon, 5 negy. széles teljes pótlék a lenfonálnak - - frt 9.—
Atlasz-Gradl, ágybehuzókra Ia. frt 8.50
IIa. - - - - - - - - frt 5.50
Lenszövet varrás nélkül darabja 2 meter hosszu - - - - - frt 1.10
Canevas, Ia. min. ágybehuzókra frt 6.—

Hölgy-ingek, chiffonból vagy erős lenvászonból csipkével, 6 drb frt 3.75
legjobb rumburgi fonállal és svájczi himzéssel 6 darab - frt 6.—.

Pompasan elkészitett mintakönyvek ingyen és bérmentesen küldetnek. — Minták kivánság szerint minden árucsikkből ingyen és bérmentesen küldetnek.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elő-egitésére a legjobb s leghathatósabb szer már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondo-abban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyu ... böfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerové lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt. kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Védjegy

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett „Dr. ROSA-féle életbalzsam“ minden üvecskéje kék burokba van csomagolva. melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz“ czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Prag 205—III.“ német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz“ Prágában 205—III.. és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszertárában, király-utcza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiereti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczékben

Óvás! Miután a prágai általános házikenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga érczszelencze, melyben töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 8 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — bukolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üvog ára 1 frt.**

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.